

STANOWISKO RADY OCHRONY PRACY
w sprawie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia osób pracujących
w czasie epidemii COVID-19

Posiedzenie Rady Ochrony Pracy 12 maja 2020 r. było poświęcone bezpieczeństwu i ochronie zdrowia osób pracujących w czasie epidemii COVID-19. O tej problematyce dyskutowano na podstawie materiałów przygotowanych przez Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy (CIOP-PIB) oraz Państwową Inspekcję Pracy (PIP).

W związku z epidemią COVID-19, w zakładach pracy, poza dotychczasowymi zagrożeniami, pojawiło się nagle zupełnie nowe zagrożenie, związane z koronawirusem SARS-CoV-2. Pracodawca, na którym zgodnie z prawem spoczywają obowiązki dotyczące zapewnienia pracującym bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, musiał zatem podjąć działania zmierzające do ograniczenia ryzyka związanego z narażeniem na ten nowy czynnik biologiczny.

Instytut scharakteryzował działania, które podjął od pierwszych dni epidemii. W okresie od 2 marca do 10 maja 2020 r. podjęto badania na zgodność z obowiązującymi w Polsce normami europejskimi ponad 800 typów środków ochrony indywidualnej oraz wykonano ok. 900 analiz dokumentacji tych środków pochodzących z importu. Wspierając krajowych producentów zainicjowano uzgodnienia dotyczące 5 porozumień o wdrożeniu licencji na podjęcie produkcji materiałów barierowych stosowanych w ochronach indywidualnych. Ponadto udzielono w tym czasie ok. 4 tys. konsultacji eksperckich (bezpośrednio, mailowo i telefonicznie).

W celu ułatwienia pracodawcom niezbędnych działań prewencyjnych CIOP-PIB opracował także wytyczne stanowiące pomoc w realizacji wymagań prawnych dotyczących ochrony zdrowia i życia zatrudnionych. Wytyczne te zawierają informacje o środkach profilaktycznych obejmujących: ocenę ryzyka zawodowego z uwzględnieniem SARS-CoV-2, opracowanie w przedsiębiorstwie planu działań w celu ochrony zdrowia pracowników w warunkach pandemii (środki techniczne i organizacyjne), zasady ograniczania obciążeń psychospołecznych spowodowanych epidemią COVID-19, komunikowanie się z pracownikami w sprawach związanych z podejmowanymi działaniami profilaktycznymi oraz postępowanie w przypadku podejrzenia zachorowania na COVID-19.

Opracowane wytyczne postępowania profilaktycznego są zalecane do stosowania w zakresie odpowiednim do specyfiki poszczególnych zakładów pracy. W tym celu przygotowano także specjalną listę kontrolną, ułatwiającą pracodawcy zidentyfikowanie punktów krytycznych dla danego zakładu pracy w aspekcie zarażenia SARS-CoV-2.

Na tej podstawie może być opracowany plan działań zapobiegawczych, prowadzący do ograniczenia ryzyka związanego z narażeniem na SARS-CoV-2. Powinien on zostać opracowany przez kierownictwo zakładu, w porozumieniu z przedstawicielami pracowników i przy współudziale lekarza medycyny pracy oraz specjalistów ds. bhp, z uwzględnieniem zarówno wymagań przepisów prawnych i zaleceń organów administracji państwowej, jak i specyfiki danego zakładu, m.in. jego infrastruktury, liczby pracowników, rodzaju wykonywanych prac (np. w zakładach opieki medycznej, domach pomocy społecznej, czy przedsiębiorstwach).

Państwowa Inspekcja Pracy (PIP) przedstawiła swoje doświadczenia płynące z działalności w okresie epidemii COVID-19. W tym czasie PIP prowadziła kontrole kluczowe dla bezpieczeństwa pracujących, tj. obejmujące badanie przyczyn i okoliczności wypadków w pracy, reakcje na zgłoszenia bezpośredniego zagrożenia zdrowia lub życia, opiniowanie na wniosek organów celno-skarbowych wprowadzania towarów do obrotu na terenie Polski. Prowadziła także działania wspierające inne służby państwowe, współpracując m.in. z Ministerstwem Finansów, Krajową Administracją Skarbową oraz Urzędem Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Zaopiniowano także ponad 18 tys. porozumień antykryzysowych zakładów pracy dotyczących obniżonego wymiaru pracy, przestoju ekonomicznego czy zmiany warunków pracy. Liczba porad prawnych i technicznych w porównaniu z 2019 rokiem wzrosła 3-krotnie (do 9 tysięcy), a porad, w tym na infolinii, – 4-krotnie. Współpracowano także w zakresie uzgodnień dotyczących m.in. zatrudniania cudzoziemców w ramach tarczy antykryzysowej 3.0.

Pojawienie się nowego zagrożenia biologicznego spowodowało lawinowy wzrost liczby udzielanych przez PIP porad pisemnych i telefonicznych. Wypływa stąd wniosek, że rozpatrywanie skarg związanych ze zmianą warunków pracy będzie dominowało nad kontrolami w stopniu większym, niż to zakładał plan działania PIP na 2020 r. Konieczna może okazać się więc nowelizacja ww. planu.

Podkreślono, że zmiana sposobu i formy dotychczasowego świadczenia pracy na pracę zdalną, szczególnie w zakładach, w których przeważa praca umysłowa, może zostać utrzymana w szerszym niż dotychczas zakresie, także po zakończeniu epidemii. Wymagać to będzie opracowania przepisów, które bardziej szczegółowo będą regulowały wykonywanie pracy zdalnej.

Na podstawie przedstawionych materiałów i dyskusji Rada Ochrony Pracy uznaje za celowe podjęcie następujących działań:

- 1. Upowszechnienie ogólnych wytycznych dotyczących ograniczenia ryzyka narażenia na SARS-CoV-2 w miejscu pracy, z wykorzystaniem portali internetowych i mediów społecznościowych, przy aktywnym udziale organizacji pracowników i pracodawców.**
- 2. Dalsze wspieranie pracodawców i pracowników w łagodzeniu skutków epidemii wirusa SARS-CoV-2, w tym w bezpiecznym powrocie do pracy.**
- 3. Opracowanie regulacji dotyczących pracy zdalnej związanych z potrzebą kontrolowania przestrzegania prawa pracy, w tym w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz legalności zatrudnienia.**
- 4. Wspieranie działań w celu podjęcia krajowej produkcji środków ochrony indywidualnej w stopniu pozwalającym na odpowiednie zaspokajanie potrzeb.**

PRZEWODNICZĄCY
Rady Ochrony Pracy

Poseł Janusz Śniadek

Warszawa, 12 maja 2020 r.

Rozdzielnik:

Do wiadomości:

- Marszałek Sejmu
- Sejmowa Komisja Polityki Społecznej i Rodziny
- Senacka Komisja Rodziny, Polityki Senioralnej i Społecznej
- Sejmowa Komisja Zdrowia
- Senacka Komisja Zdrowia
- Reprezentatywne organizacje pracodawców i pracowników

Do realizacji:

- Ministerstwo Rozwoju – wniosek 4
- Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej – wniosek 3
- Państwowa Inspekcja Pracy – wnioski 1, 2 i 3
- Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy – wnioski 1, 2 i 4
- Reprezentatywne organizacje pracodawców i pracowników – wnioski 1, 2 i 3.